Rok 5. Warszawa; dnia 15 marca 1929 r. № 5.

OSZCZĘDNOŚĆ

Dwutygodnik poświęcony sprawie organizacji oszczędności w Polsce.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH i POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

TREŚĆ:

NAKŁAD I WYDAWNICTWO
Spółki Wydawniczej „OSZCZĘDNOŚĆ", Sp z ogr. odp.
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr., 7.

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PL. NAPOLEONA Nr. 7, tel. 88-90.
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO).

Rok 5. Warszawa, dnia 15 marca 1929 r. № 5.

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

ORGAN ZWIĄZKU MIEJSKICH I POWIATOWYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI W WARSZAWIE.

Prenumerata z przesyłką pocztową wynosi:
Rocznie . . . . . zł. 32.—
Półrocznie . . . . „ 16.—
Kwartalnie . . . . „ 8.—
Miesięcznie . . . . „ 3,—
Cena Nr. pojedyńczego „ 1.40

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
Warszawa, pl. Napoleona Nr. 7, tel. 88-90
(GMACH POLSKIEGO BANKU KOMUNALNEGO)
Konto czekowe w P. K. O. Nr. 92
Redaktor Odpowiedzialny: JÓZEF ROŻKOWSKI

Działalność komunalnych kas oszczędności w świetle cyfr za 1927 r.

Z poniżej podanego ogólnego zestawienia stanu wkładów i pożyczek w komunalnych kasach oszczędności na dzień 31 grudnia 1927 roku wynika. że stan tych wkładów oszczędnościowych, wynoszący na dzień 31 grudnia 1926 roku zł. 75,693,691.75 gr. wzrósł w ciągu roku 1927 przeszło dwukrotnie, osiągając na dzień 31 grudnia 1927 r. sumę złotych 158,789,528.57 gr.

Jak widzimy więc tempo wzrostu wkładów oszczędnościowych w roku 1927 było bardzo silne i przetrwało do końca pierwszej połowy 1928 r., słabnąc nieco w drugiej połowie 1928 r.

Jeżeli porównamy je z tempem wzrostu oszczędności w innych instytucjach publicznych i prywatnych, dochodzimy do wniosku, że komunalne kasy oszczędności stały niewątpliwie na czele obrotu oszczędnościowego w Państwie.

Obserwujemy następnie, że w roku 1927 przybyło kas 33, w tem 2 kasy miejskie i 31 kas powiatowych. Na teren kresów wschodnich, należącego jeszcze w tej dziedzinie do terenów dziewiczych, przypada w roku 1927 — 20 nowych komunalnych kas oszczędności, a mianowicie: na terenie województwa nowogródzkiego, które w 1926 roku komunalnych kas oszczędności wcale nie posiadało, powstało 6 kas, na terenie województwa poleskiego powstało 3 kasy, na terenie zaś województwa wołyńskiego 5 kas. W obu ostatnio wymienionych województwach komunalne kasy oszczędności w roku 1926 nie istniały. Ponadto na terenie województwa białostockiego ilość powiatowych kas oszczędności zwiększa się z 3 do 9. W centralnych zaś województwach daje się zauważyć najsilniejszy rozwój komunalnych kas oszczędności w województwie lubelskiem, gdzie ilość tych kas z 5 wzrosła do 10.

Znaczny wzrost wykazuje również liczba osób, biorących udział w obrocie oszczędnościowym. Liczba ta wzrasta z 588,020 osób na dzień 31 grudnia 1926 roku do 660,000 na dzień 31 grudnia 1927 roku tak, że w roku 1927 blisko 80 tysięcy nowych wkładców przybyło komunalnym kasom oszczędności, a przeciętna suma wkładów na 1 książeczkę oszczędnościową wyniosła w 1926 r. około 129 złotych, w roku zaś 1927 około 241 złotych, co stanowi blisko dwukrotny wzrost.

Przechodząc do szczegółowej analizy przeciętnej wysokości wkładów na książeczkę, widzimy, że tak w roku 1926 jak i w roku 1927 na miejscu naczelnem stoi komunalna kasa oszczędności m. st. Warszawy, która wykazuje przeciętną wysokość wkładu na książeczkę oszczędnościową w 1926 r. zł. 625,98 gr., w roku zaś 1927 zł. 774,62 gr., a więc przeciętny wzrost o 25%.

Poza Warszawą dość wysoką przeciętną wysokość wkładów oszczędnościowych na 1 książeczkę oszczędnościową wykazuje województwo śląskie, a mianowicie zł. 384,79 gr. W województwach zaś centralnych największy pęd w kierunku znaczniejszego wzrostu przeciętnej wysokości wkładów na książeczkę oszczędnościową wykazuje województwo lubelskie.

Już wzrost dotychczasowy ze zł. 38,95 w 1926 r. na zł. 60,60 w 1927 r. wskazuje na to, że idea oszczędzania w wymienionem wyżej województwie nabiera mocniejszych podstaw; przy właściwie ujętej propagandzie oszczędności oraz prawidłowem i sprężystem kierownictwie komunalnych kas oszczędności kasy województwa lubelskiego powinny zająć jedno z pierwszych miejsc wśród kas województw centralnych.

Omawiając z kolei działalność tych kas ze strony kredytowej musimy przypomnieć, że istotą działalności komunalnych kas oszczędności musi być udzielanie kredytu tym warstwom ludności, które nie mają możności uzyskania taniego kredytu w większych instytucjach kredytowych i które wskutek tego skazane są na wyzysk lichwiarzy. Idzie tu w pierwszym rzędzie nie o kredyt konsumcyjny, lecz o kredyt produkcyjny dla drobnego

rolnictwa, rzemiosła, drobnego przemysłu i handlu w celu podniesienia zdolności gospodarczej tych sfer. Zadanie to przyświecało przed zgórą stu laty założycielom kas oszszędnościi stale było przez teoretyków i praktyktów w tej dziedzinie silnie podkreślane. Zjazd niemieckich kas oszczędności odbywał się przed dwoma laty pod hasłem „Kredytu dla warstw średnich".

Statystyka kredytu, udzielonego przez kasy oszczędności powinna odzwierciadlać ilość kredytobiorców, wielkość przeciętną udzielanych kredytów, rodzaj i formy zabezpieczenia udzielanego przez kredytobiorców oraz terminy, na jakie kredyt bywa udzielany.

Ponieważ nie jesteśmy w posiadaniu tych szczegółowych danych, ograniczymy się więc do stwierdzenia, że suma udzielonych w roku 1926 kredytów w kwocie 98,5 miljonów złotych wzrosła w roku 1927 do 211,8 miljonów złotych tj. zgórą dwukrotnie, tak samo jak suma redyskonta weksli z 6,3 miljonów złotych w 1926 roku do 13,4 miljonów w roku 1927.

Kapitał zakładowy komunalnych kas oszczędności, który w roku 1926 wynosił około 0,56% wkładów, wzrosł w roku 1927 nieco ponad 1% wkładów. Przeciętnie zaś na 1 kasę wypadało w roku 1926 kapitału zakładowego 1997 zł., w roku zaś 1927 — 6707 zł.

Fundusz rezerwowy tych kas oszczędności w roku 1927 utrzymał bez wielkich zmian stosunek swój z roku 1926. Należy przypuszczać, że pomyślny rozwój operacyj kas w 1928 roku pozwoli na kształtowanie się tego funduszu w sposób bardziej wydatny.

Aczkolwiek na tle wyżej wymienionych cyfr, pochodzących z okresu przełomowego dla komunalnych kas oszczędności, trudno stawiać horoskopy co do charakteru i rozwoju tych kas w przyszłości — to jednak musimy z całą stanowczością stwierdzić, że komunalne kasy oszczędności zaczynają wchodzić z powrotem na tę drogę, na której odgrywały przed wojną w województwach zachodnich (poznańskie, pomorskie i śląskie) tudzież w Małopolsce w życiu społecznem doniosłą rolę.

Już dotychczasowy stan rzeczy pozwala nam na twierdzenie, że działalność komunalnych kas oszczędności w procesie odbudowy kapitału narodowego zajmuje pierwszorzędne miejsce. Nie mniejsze też znaczenie posiadają one przy rozbudowie lokalnego życia gospodarczego, wpływając w sposób wybitny na podniesienie rolnictwa, rzemiosła i drobnego przemysłu. W miarę rozwoju wkładów o dłuższych terminach będą mogły kasy ożywić swoją działalność w kierunku wzmożenia kredytu hipotecznego tak miejskiego jak i ziemskiego, przyczyniając się w ten sposób do ożywienia akcji budowlanej i inwestycyjnej.

Po otrzymaniu dat statystycznych za 1928 r.— będziemy mogli w najbliższym czasie podzielić się z czytelnikami wiadomościami co do stanu wszystkich kas komunalnych (powiatowych i miejskich) oraz gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych.

W związku z tem zrobimy przegląd jeneralny naszego dorobku z lat organizacyjnych (częściowo reorganizacyjnych) komunalnych kas oszczędności. Sądzić należy, że ten dorobek, może skromny w porównaniu z dorobkiem państw sąsiednich (Niemcy, Czechosłowacja), nie wypadnie jednak tak ubogo, jeśli się zważy krótki okres istnienia tych pożytecznych dla społeczeństwa i dla Państwa placówek, ciężkie warunki finansowe rynku polskiego oraz niedługi okres od ustalenia się złotego.

R. L.

Ogólne zestawienie.

Stan wkładów i pożyczek w komunalnych kasach oszczędności (powiatowych i miejskich) na d. 31 grudnia 1927 r.

Liczba porz.	WOJEWÓDZTWO	Ilość kas powiatowych	Ilość kas miejskich	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książeczki oszczędnościowe		Pożyczki udzielone przez kasy		Redyskont weksli		Kapitał zakłady		Fundusz rezerwowy	
					zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.	zł.	gr.
1	Warszawskie . . .	5	—	3.417	556,891	45	2.028.968	69	222.635	—	60.000	—	33.992	79
2	M. St. Warszawa . .	—	1	15.844	12.273.068	58	10.594.820	52		—	271.793	42	43.586	84
3	Łódzkie	5	—	2.251	374.416	73	980.285	14	227.820	—	182.818	75	3.160	50
4	Lubelskie	10	—	10.501	636,443	84	2.002.142	45	246.966	95	300.564	16	3.443	29
5	Kieleckie	10	—	6.625	1.293.298	99	3.462.046	69	444.529	02	382.168	—	19.742	24
6	Białostockie	9	—	9.631	447.174	43	1.921.870	19	287.828	55	230.000	—	84.289	74
7	Nowogródzkie . . .	6	—	1.169	147.442	61	927.859	25	13.000	—	102.500	—	136	69
8	Poleskie	3	—	967	188.451	98	614.287	15	161.340	88	23.000	—	1.129	04
9	Wołyńskie	5	1	2.487	236.132	19	1.034.891	34	142.405	89	85.500	—	—	—
10	Lwowskie	6	10	104.652	30.621.149	91	35.308.585	47	2.084.448	91	—	—	1.384.731	29
11	Stanisławowskie . .	6	4	18.399	3.010.377	63	5.268.557	32	778.232	29	—	—	890.223	12
12	Tarnopolskie . . .	5	1	13.335	3.292.489	62	4.233.095	77	890.619	51	—	—	332.393	84
13	Krakowskie	12	9	145.909	48.380.946	23	47.903.142	85	1.831.211	14	4.926	57	4.542.575	03
14	Śląskie.	5	10	29.751	11.447.929	63	13.870.728	84	153.657	04	—	—	2.091.655	03
15	Poznańskie	33	49	182.267	32.747.858	16	53.924.886	15	3.427.433	90	—	—	5.149.631	09
16	Pomorskie . : . .	18	22	112.779	13.135.456	59	27.697.297	56	2.456.191	42	—	—	1.234.667	92
	Razem	**138**	**107**	**659.984**	**158.789.528**	**57**	**211.773.465**	**38**	**13.368.320**	**50**	**1.643.270**	**90**	**15.815.358**	**45**
	Stan z dn. 31.XII.1926 r.	**106**	**106**		**75.693.691**	**75**	**98.472.648**	**96**						
	Wzrost oszczędności i udziel. poż.	**32**	**1**		**83.095.836**	**82**	**113.300.816**	**42**						

Województwa centralne i wschodnie.

Stan wkładów i pożyczek na dzień 31 grudnia 1927 r.

Województwo	Liczba porz.	Komunalna Kasa Oszczędności: Powiatowa	Komunalna Kasa Oszczędności: Miejska	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książecz. oszczędnościowe zł.	gr.	Pożyczki udzielone przez kasy zł.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakładowy zł.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
Warszawskie	1	Gostynin	—	345	94.362	45	30.901	95	86.255	—	15.000	—	1.205	92
	2	Łowicz	—	1.294	66.068	23	687.901	88	62.240	—	—	—	5.595	02
	3	Sierpc	—	52	18.443	60	218 337	60	15.350	—	25.000	—	—	—
	4	Pułtusk	—	1.109	263.489	05	408.982	63	58.790	—	—	—	10.000	—
	5	Skierniewice	—	617	114.528	12	682 844	63	—	—	20.000	—	17.191	85
			Razem	**3.417**	**556.891**	**45**	**2.028 968**	**69**	**222.635**	—	**60.000**	—	**33.992**	**79**
			Warszawa	**15.844**	**12 273 068**	**58**	**10 594 820**	**52**	—	—	**271 793**	**42**	**43.586**	**84**
			Razem	**19 261**	**12.829 960**	**03**	**12.623.789**	**21**	--	—	**331.793**	**42**	**77 579**	**63**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**7.882**	**4.226.492**	**25**	**3.757.589**	**28**						
		Wzrost oszczędności i udzielonych pożyczek		—	**8.603.467**	**78**	**8.866.199**	**93**						
Łódzkie	1	Brzeziny	—	181	35.330	24	119.203	90	—	—	27.818	75	727	54
	2	Łask	—	58	104.438	38	251.167	43	66.523	—	20.000	—	—	—
	3	Łódź	—	491	88.655	63	204.955	—	61.010	—	25.000	—	200	62
	4	Piotrków	—	312	157.205	48	404.958	75	81.192	—	100.000	—	2.232	34
	5	Radomsk	—	1.209	88.787	—	—	—	19.095	—	10.000	—	—	—
			Razem	**2.251**	**374.416**	**73**	**980.285**	**14**	**227.820**	—	**182.818**	**75**	**3.160**	**50**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**500**	**123.922**	**81**	**294.188**	**36**						
		Wzrost oszczędności i udzielonych pożyczek		**1.751**	**250.493**	**92**	**686.096**	**78**						
Kieleckie	1	Będzin	—	574	84.682	02	513.553	67	38.162	30	25.000	—	1.132	23
	2	Częstochowa	—	596	213.610	52	794.604	97	124.710	48	100.000	—	—	—
	3	Iłża (Wierzbnik)	—	149	23.143	89	3.500	—	25.000	—	10.000	—	—	—
	4	Jędrzejów	—	126	71.181	85	90.537	30	—	—	22.000	—	326	89
	5	Miechów	—	1.069	186.612	91	440.334	59	61.900	—	93.000	—	9.523	97
	6	Opatów	—	7	3.540	48	110.500	—	—	—	10.218	—	—	—
	7	Opoczno	—	807	10.295	09	211.555	31	67.373	24	31.950	—	1.006	41
	8	Radom	—	2.815	536.582	21	645.780	90	90.033	—	75.000	—	1.400	74
	9	Końskie	—	129	33.761	84	412.014	95	37.350	—	5.000	—	—	—
	10	—	Busk	353	129.888	18	239.665	—	—	—	10.000	—	6.350	—
			Razem	**6.625**	**1.293.298**	**99**	**3.462.046**	**69**	**444.529**	**02**	**382.168**	—	**19.742**	**24**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**2.537**	**401.560**	**95**	**971.005**	**47**						
		Wzrost oszczędności i udzielonych pożyczek		**4.088**	**891.738**	**04**	**2.491.041**	**22**						
Lubelskie	1	Biłgoraj	—	17	19.462	83	94.255	—	20.850	—	10.000	—	—	—
	2	Biała Podl.	—	465	65 036	73	363.844	27	53.937	50	25.000	—	—	—
	3	Chełm	—	105	6.684	15	41.900	—	—	—	12.000	—	—	—
	4	Garwolin	—	17	6.588	76	30.648	43	—	—	12.564	16	—	—
	5	Krasnystaw	—	1.010	59.984	94	169.531	71	45.009	45	20.000	—	2.010	36
	6	Lublin	—	6.998	308.565	97	839.579	33	—	—	100.000	—	1.432	93
	7	Siedlce	—	385	35.457	—	282.430	—	98.600	—	50.000	—	—	—
	8	Tomaszów Lub.	—	751	87.133	26	—	—	—	—	5.000	—	—	—
	9	Włodawa	—	440	17.217	01	179.953	71	28.570	—	16.000	—	—	—
	10	Zamość	—	313	30.313	19	—	—	—	—	50.000	—	—	—
			Razem	**10.501**	**636.443**	**84**	**2.002.142**	**45**	**246.966**	**95**	**300.564**	**16**	**3.443**	**29**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**5.302**	**206.520**	**91**	**494.140**	**90**						
		Wzrost oszczędności i udzielonych pożyczek		**5.199**	**427.922**	**93**	**1.508.001**	**55**						
Białostockie	1	Augustów	—	320	55.000	—	247.963	—	—	—	10.000	—	—	—
	2	Białystok	—	6.264	189.922	—	563.871	72	108.986	—	50.000	—	3.676	44
	3	Grodno	—	103	94.686	93	248.870	47	31.658	—	80.000	—	80.000	—
	4	Kolno	—	193	6.862	20	68.310	—	—	—	5.000	—	—	—
	5	Łomża	—	209	13.625	89	128.006	47	54.300	—	20.000	—	613	30
	6	Ostr. Mazow.	—	224	6.719	84	97.313	13	32.684	55	20.000	—	—	—
	7	Ostrołęka	—	369	4.819	59	126.251	79	17.750	—	10.000	—	—	—
	8	Sokółka	—	115	46.546	62	111.539	21	—	—	25.000	—	—	—
	9	Wołkowysk	—	1.834	28.991	36	329.744	40	42.450	—	10.000	—	—	—
			Razem	**9.631**	**447.174**	**43**	**1.921.870**	**19**	**287.828**	**55**	**230.000**	—	**84.289**	**74**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**5.305**	**154.321**	**45**	**306.935**	**94**						
		Wzrost oszczędności i udzielonych pożyczek		**4.326**	**292.852**	**98**	**1.614.934**	**25**						

Województwo	Liczba porz.	Komunalna Kasa Oszczędności: Powiatowa	Komunalna Kasa Oszczędności: Miejska	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książeczki oszczędnościowe zł.	gr.	Pożyczki udzielone przez kasy zł.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakładowy zł.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
Nowogrodzkie	1	Baranowicze	—	164	21.875	28	96.193	20	—	—	10.000	—	—	—
	2	Nowogródek	—	652	6.659	57	346.575	61	—	—	20.000	—	—	—
	3	Nieśwież	—	317	27.707	63	95.268	17	—	—	25.000	—	—	—
	4	Słonim	—	6	1.161	62	180.655	—	—	—	12.500	—	—	—
	5	Stołpce	—	26	39.517	50	137.382	27	5.000	—	15.000	—	136	69
	6	Wołożyn	—	4	50.521	01	71.785	—	8.000	—	20.000	—	—	—
		Razem		**1.169**	**147.442**	**61**	**927.859**	**25**	**13.000**	—	**102.500**	—	**136**	**69**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Polskie	1	Brześć n/B.	—	510	82.873	96	231.968	93	85.100	—	10.000	—	—	—
	2	Łuniniec	—	203	94.853	22	72.369	86	17.240	88	10.000	—	185	85
	3	Sarny	—	254	10.724	80	209.948	36	59.000	—	3.000	—	943	19
		Razem		**967**	**188.451**	**98**	**614.287**	**15**	**161.340**	**88**	**23.000**	—	**1.129**	**04**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wołyńskie	1	Kostopol	—	128	11.941	64	101.812	58	—	—	15.000	—	—	—
	2	Krzemieniec	—	392	5.863	32	142.251	01	—	—	17.000	—	—	—
	3	Luboml	—	365	2.052	17	—	—	—	—	5.000	—	—	—
	4	Równe	—	3	35	58	162.535	30	14.800	—	22.000	—	—	—
	5	Zdołbunów	—	780	167.977	65	318.458	26	46.890	—	26.500	—	—	—
	6	—	Łuck	819	48.261	83	309.834	19	80.715	89	—	—	—	—
		Razem		**2.487**	**236.132**	**19**	**1.034.891**	**34**	**142.405**	**89**	**85.500**	—	—	—
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**548**	**25.250**	**40**	**126.354**	**87**						
		Wzrost oszczędności i udzielonych pożyczek		**1.939**	**210.881**	**79**	**908.536**	**47**						

Zestawienie: Województwa centralne i wschodnie.

Stan wkładów i pożyczek na dzień 31.XII.1927 r.

Liczba porz.	WOJEWÓDZTWO	Ilość kas powiatow.	Ilość kas miejskich	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książeczki oszczędnościowe zł.	gr.	Pożyczki udzielone przez kasy zr.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakladowy zr.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
1	Warszawskie	5	—	3.417	556.891	45	2.028.968	69	222.635	—	60.000	—	33.992	79
2	m. st. Warszawa	—	1	15.844	12.273.068	58	10.594.820	52	—	—	271.793	42	43.586	84
3	Łódzkie	5	—	2.251	374.416	73	980.285	14	227.820	—	182.818	75	3.160	50
4	Kieleckie	9	1	6.625	1.293.298	99	3.462.046	69	444.529	02	382.168	—	19.742	24
5	Lubelskie	10	—	10.501	636.443	84	2.002.142	45	246.966	95	300.564	16	3.443	29
6	Białostockie	9	—	9.631	447.174	43	1.921.870	19	287.828	55	230.000	—	84.289	74
7	Nowogródzkie	6	—	1.169	147.442	61	927.859	25	13.000	—	102.500	—	136	69
8	Poleskie	3	—	967	188.451	98	614.287	15	161.340	88	23.000	—	1.129	04
9	Wołyńskie	5	1	2.487	236.132	19	1.034.891	34	142.405	89	85.500	—	—	—
	Razem	**52**	**3**	**52.892**	**16.153.320**	**80**	**23.567.171**	**42**	**1.746.326**	**29**	**1.638.344**	**33**	**189.481**	**13**
	Stan z dn. 31.XII.1926 r.	**22**	**3**	**22.074**	**5.138.068**	**77**	**5.950.214**	**82**						
	Wzrost oszczędności i udzielonych pożyczek			**30.818**	**11.015.252**	**03**	**17.616.956**	**60**						

Województwa południowe. Stan wkładów i pożyczek na dzień 31 grudnia 1927 r.

Województwo	Liczba porz.	Komunalna Kasa Oszczędności: Powiatowa	Komunalna Kasa Oszczędności: Miejska	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książecz. oszczędnościowe zł.	gr.	Pożyczki udzielone przez kasy zr.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakładowy zł.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
Krakowskie	1	Brzesko	—	1.946	853.772	74	1.144.690	15	21.829	60	1.390	—	11.428	69
	2	Bochnia	—	3.139	473.967	70	547.251	75	70.490	—	3.536	57	—	—
	3	Chrzanów	—	2.165	739.795	26	735.116	47	50	—	—	—	13.356	57
	4	Gorlice	—	1.448	2.001.598	83	1.969.715	55	56.623	—	—	—	40.549	62
	5	Kraków	—	21.920	5.153.388	81	4.154.612	25	—	—	—	—	1.508.623	51
	6	Limanowa	—	2.446	455.729	—	512.493	47	—	—	—	—	1.768	41
	7	Mielec	—	606	251.406	37	1.016.523	58	13.670	—	—	—	21.743	02
	8	Myślenica	—	3.161	329.800	—	571.083	50	87.325	—	—	—	—	—
	9	Nowy Targ	—	2.350	605.844	06	949.593	40	30.800	—	—	—	34.398	44
	10	Ropczyce	—	2.409	436.815	17	560.364	32	9.980	—	—	—	89.154	12
	11	Wadowice	—	7.272	1.738.836	82	1.785.454	93	261.586	24	—	—	133.481	69
	12	Wieliczka	—	778	270.770	25	386.997	97	79.400	—	—	—	2.599	43
	13	—	Biała	13.228	1.857.765	17	1.841.050	42	153.767	—	—	—	175.344	75
	14	—	Bochnia	1.031	722.496	01	921.200	69	—	—	—	—	172.309	39
	15	—	Dąbrowa	2.720	386.244	81	369.813	09	19.790	—	—	—	14.368	65
	16	—	Jasło	5.462	1.309.189	36	1.283.501	24	—	—	—	—	155.114	17
	17	—	Kraków	43.565	23.075.026	46	21.745.316	79	791.200	—	—	—	1.420.921	11
	18	—	Kraków-Podg.	1.304	555.890	12	448.204	87	—	—	—	—	41.467	74
	19	—	Nowy-Sącz	7.658	1.051.352	69	988.964	24	19.190	30	—	—	64.517	30
	20	—	Tarnów	16.892	5.110.766	46	4.463.921	03	—	—	—	—	577.404	41
	21	—	Żywiec	4.409	1.000.490	14	1.507.273	14	215.510	—	—	—	64.024	01
		Razem		**145.909**	**48.380.946**	**23**	**47.903.142**	**85**	**1.831.211**	**14**	**4.926**	**57**	**4.542.575**	**03**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**136.174**	**20.761.969**	**05**	**20.439.099**	**—**						
		Wzrost oszczęd. i udz. poż.		**9.735**	**27.618.977**	**18**	**27.464.043**	**85**						
Lwowskie	1	Drohobycz	—	76	17.399	23	112.202	20	25.000	—	—	—	2.156	04
	2	Kolbuszowa	—	1.192	274.449	72	179.846	16	—	—	—	—	1.244	14
	3	Rudki	—	1.573	193.284	07	529.444	28	99.835	—	—	—	8.521	90
	4	Sambor	—	527	39.214	10	285.096	99	72.445	—	—	—	15.026	69
	5	Sambor Stary	—	81	126.169	37	216.524	15	94.894	83	—	—	2.977	86
	6	Tarnobrzeg	—	2.477	504.031	28	423.887	57	—	—	—	—	16.287	93
	7	—	Drohobycz	5.545	175.697	74	383.342	76	220.011	—	—	—	3.097	39
	8	—	Jarosław	3.974	581.324	30	730.524	95	132.810	60	—	—	40.881	59
	9	—	Krosno	5.644	480.299	82	418.420	46	—	—	—	—	9.729	04
	10	—	Lwów	38.975	21.689.264	40	25.239.586	86	1.077.068	—	—	—	706.039	78
	11	—	Przemyśl	13.061	1.900.424	70	1.857.345	21	92.788	81	—	—	177.778	18
	12	—	Rzeszów	10.192	3.187.040	07	3.146.834	07	21.770	—	—	—	248.383	05
	13	—	Sambor	11.912	615.141	32	699.860	34	167.895	—	—	—	70.078	10
	14	—	Sanok	6.232	631.322	79	820.340	88	—	—	—	—	41.624	31
	15	—	Sokal	2.731	184.390	21	227.886	09	79.930	67	—	—	40.905	29
	16	—	Strzyżów	460	21.696	79	37.532	50	—	—	—	—	—	—
		Razem		**104.652**	**30.621.149**	**91**	**35.308.585**	**47**	**2.084.448**	**91**	—	—	**1.384.731**	**29**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**83.725**	**14.604.374**	**92**	**13.780.667**							
		Wzrost oszczęd. i udz. poż.		**21.927**	**16.016.774**	**99**	**21.527.918**	**47**						
Tarnopolskie	1	Brody	—	4.564	520.059	74	800.600	79	166.123	20	—	—	15.979	10
	2	Brzeżany	—	3.440	443.741	40	674.447	89	198.875	—	—	—	50.578	79
	3	Buczacz	—	1.156	344.989	38	460.896	94	205.880	85	—	—	6.788	94
	4	Trembowla	—	1.797	79.400	93	131.642	50	64.425	—	—	—	17.339	81
	5	Zaleszczyki	—	735	221.901	99	267.081	25	—	—	—	—	8 958	44
	6	—	Tarnopol	1.643	1.682.396	18	1.898.426	40	255.315	46	—	—	232.748	76
		Razem		**13.335**	**3.292 489**	**62**	**4.233 095**	**77**	**890.619**	**51**	—	—	**332.393**	**84**
		Stan z dn. 31.XII.1926 r.		**12.937**	**1.519.792**	**30**	**2.322.902**	**11**						
		Wzrost oszczęd. i udz. poż.		**398**	**1.772.697**	**32**	**1 910.193**	**66**						
Stanisławow-[skie	1	Bohorodczany	—	1.745	48.705	25	342.782	45	142.493	70	—	—	14.610	03
	2	Dolina	—	2.039	203.546	81	373.573	51	—	—	—	—	25.826	03
	3	Horodenka	—	857	128.942	30	221.021	04	49.805	—	—	—	9.627	65
	4	Kałusz	—	814	244.645	09	261.040	72	—	—	—	—	16.210	33
	5	Stanisławów	—	509	3.209	16	227.935	—	—	—	—	—	—	—
	6	Tłumacz	—	531	54.950	12	451.896	96	73.100	—	—	—	14.893	24
	7	—	Kołomyja	2.970	430.456	—	1.026.799	82	—	—	—	—	485.233	05
	8	—	Śniatyn	692	23.159	01	80.425	54	19.550	—	—	—	1.602	95
	9	—	Stryj	6.272	568.154	75	713.656	20	26.500	—	—	—	45.850	60
	10	—	Stanisławów	1.970	1.304.609	14	1.569.426	08	449.783	59	—	—	276.369	24
		Razem		**18.399**	**3.010.377**	**63**	**5.268.557**	**32**	**778.232**	**29**	—	—	**890.223**	**12**
		Stan na dz. 31.XII.1926 r.			**2.094.706**	**68**	**2.704.750**	**63**						
		Wzrost oszczęd. i udz. poż.			**915.670**	**95**	**2.563.806**	**69**						

Zestawienie: Województwa południowe. Stan wkładów i pożyczek na dzień 31 grudnia 1927 r.

Liczba porz.	WOJEWÓDZTWO	Kas powiatowa (ilość)	Kasa miejska (ilość)	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książeczki oszczędnościowe zł.	gr.	Pożyczki udzielone przez kasy zł.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakładowy zł.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
1	Krakowskie	12	9	145.909	48.380.946	23	47.903.124	85	1.831.211	14	4.926	57	4.542.575	03
2	Lwowskie	6	10	104.652	30.621.149	91	35.308.585	47	2.084.448	91	—	—	1.384.731	29
3	Tarnopolskie	5	1	13.335	3.292.489	62	4.233.095	77	890.619	51	—	—	332.393	84
4	Stanisławowskie	6	4	18.399	3.010.377	63	5.268.557	32	778.232	29	—	—	890.223	12
	Razem	**29**	**24**	**282.295**	**85.304.963**	**39**	**92.713.381**	**41**	**5.584.511**	**85**	**4.926**	**57**	**7.149.923**	**2**
	Stan z dnia 31 XII.1926 r.			**257.296**	**38.980.842**	**95**	**39.247.418**	**74**						
	Wzrost oszczęd. i udz. poż.			**24999**	**46.324.120**	**44**	**53.465.962**	**67**						

Województwa zachodnie.

Stan wkładów i pożyczek na dzień 31 grudnia 1927 r.

Województwo	Liczba porz.	Komunalna Kasa Oszczędności: Powiatowa	Komunalna Kasa Oszczędności: Miejska	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książeczki oszczędnościowe zł.	gr.	Pożyczki udzielone przez kasy zł.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakładowy zł.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
Poznańskie	1	Bydgoszcz	—	958	1.304.058	89	1.804.710	26	—	—	—	—	930.827	67
	2	Chodzież	—	4.571	572.515	29	981.220	21	—	—	—	—	49.615	48
	3	Czarnków	—	173	86.885	54	363.666	61	54.180	—	—	—	15.582	76
	4	Gostyń	—	3.538	224.526	59	439.948	07	—	—	—	—	53.774	14
	5	Grodzisk	—	2.768	94.917	57	262.159	56	11.100	—	—	—	12.387	58
	6	Jarocin	—	2.383	225.167	27	207.389	57	—	—	—	—	2.392	81
	7	Gniezno	—	7.128	1.901.166	68	2.963.967	05	517.620	08	—	—	617.529	32
	8	Inowrocław	—	6.744	2.094.753	55	3.057.070	83	—	—	—	—	115.524	41
	9	Kępno	—	786	787.052	17	1.706.790	37	180.164	68	—	—	130.643	18
	10	Kościan	—	2.598	286.718	16	712.828	09	90.748	50	—	—	69.275	27
	11	Koźmin	—	2.020	1.094.490	40	1.142.190	80	—	—	—	—	48.268	98
	12	Krotoszyn	—	1.143	114.000	—	295.495	68	79.815	—	—	—	16.426	96
	13	Leszno	—	7.776	1.052.707	33	1.344.371	61	207.138	82	—	—	83.019	91
	14	Międzychód	—	1.009	90.018	56	304.452	16	52.000	—	—	—	34.407	48
	15	Mogilno	—	5.351	506.212	99	491.482	03	6.000	—	—	—	24.197	48
	16	Nowy Tomyśl	—	148	292.441	05	510.286	30	72.010	72	—	—	8.865	30
	17	Oborniki	—	6.924	320.989	79	689.826	60	59.317	14	—	—	30.760	99
	18	Odolanów	—	2.009	139.784	64	302.661	40	—	—	—	—	72.965	44
	19	Ostrów Wlkp.	—	149	134.743	81	555.951	81	131.961	13	—	—	11.517	22
	20	Ostrzeszów	—	3.499	390.948	35	646.664	80	39.656	30	—	—	112.813	91
	21	Pleszew	—	108	94.366	09	126.421	84	—	—	—	—	4.712	46
	22	Poznań	—	3.374	828.425	50	1.075.307	69	268.694	27	—	—	58.693	11
	23	Środa	—	4.210	294.814	05	477.253	60	—	—	—	—	18.589	82
	24	Śmigiel	—	212	134.380	47	184.178	20	—	—	—	—	40.713	23
	25	Śrem	—	3.560	304.733	71	272.585	66	—	—	—	—	12.637	37
	26	Strzelno	—	2.564	375.009	12	392.359	25	15.356	—	—	—	38.000	—
	27	Szamotuły	—	6.141	394.652	96	407.437	26	—	—	—	—	1.797	56
	28	Szubin	—	3.008	135.878	58	630.648	16	—	—	—	—	45.343	51
	29	Wągrowiec	—	2.341	322.975	12	676.303	71	—	—	—	—	55.763	83
	30	Wolsztyn	—	5.826	242.534	58	454.251	77	—	—	—	—	83.816	74
	31	Września	—	1.053	495.654	64	824.334	25	291.514	19	—	—	26.485	98
	32	Wyrzysk	—	161	149.876	—	446.637	72	9.800	—	—	—	20.000	—
	33	Żnin	—	1.593	158.311	61	547.710	68	154.520	—	—	—	64.727	65
	34	—	Bojanowo	1.544	59.577	27	84.497	60	1.500	—	—	—	4.344	01
	35	—	Buk	222	54.222	60	121.632	28	—	—	—	—	3.448	50
	36	—	Bydgoszcz	2.262	899.919	78	3.081.060	74	—	—	—	—	630.299	76
	37	—	Chodzież	60	104.178	20	105.321	44	—	—	—	—	27.600	83
	38	—	Czarnków	47	12.229	95	125.754	74	20.000	—	—	—	6.642	38
	39	—	Gniezno	5.876	375.859	76	855.042	80	252.131	85	—	—	56.816	76
	40	—	Gostyń	2.201	189.550	06	205.891	88	—	—	—	—	19.594	77
	41	—	Grodzisk	1.744	102.502	40	178.636	11	—	—	—	—	45.134	77
	42	—	Inowrocław	1.525	681.285	06	1.872.506	40	62.322	83	—	—	29.736	40
	43	—	Jarocin	1.449	117.359	41	110.945	75	—	—	—	—	29.869	55
	44	—	Jutrosin	1.315	54.830	30	70.080	47	—	—	—	—	67.807	72
	45	—	Kobylin	952	25.076	61	41.443	61	—	—	—	—	2.240	95
	46	—	Koźmin	63	31.060	94	178.818	03	19.500	—	—	—	15.329	67
	47	—	Koronowo	7	7.536	46	7.100	—	—	—	—	—	43	56
	48	—	Kościan	2.055	84.514	16	89.684	40	64.700	—	—	—	2.017	44
	49	—	Krotoszyn	3.289	459.072	68	822.349	33	—	—	—	—	25.720	72
	50	—	Leszno	8.190	1.381.441	94	1.852.421	10	269.840	—	—	—	19.502	20
	51	—	Lwówek	125	69.754	29	185.952	92	22.022	70	—	—	12.095	37
	52	—	Łobżenica	1.064	84.968	79	140.638	52	—	—	—	—	12.441	69
	53	—	Międzychód	3.793	345.008	07	461.808	03	76.984	36	—	—	84.146	78
	54	—	Nakło	1.580	173.728	09	493.559	24	29.688	50	—	—	45.331	22
	55	—	Obrzycko	19	10.247	—	34.229	49	15.954	79	1.000	—	71	36
	56	—	Odolanów	144	51.367	72	120.188	88	—	—	3.666	98	14.205	53
	57	—	Opalenica	951	67.676	52	56.959	48	—	—	—	—	973	91
	58	—	Ostrów Wlkp.	3.821	1.324.870	28	968.431	15	15.247	—	—	—	7.561	91
	59	—	Pakość	475	58.036	85	132.842	48	—	—	—	—	7.701	78
	60	—	Pleszew	2.525	168.341	79	328.661	80	55.400	—	—	—	—	—
	61	—	Pobiedziska	869	54.497	48	162.356	38	5.000	—	—	—	12.450	17
	62	—	Poniec	994	95.600	51	127.653	85	31.228	24	—	—	16.118	79
	63	—	Poznań	9.482	7.720.784	74	12172521	51	29.460	21	—	—	193.890	65
	64	—	Rakoniewice	1.241	126.605	29	178.120	—	17.061	—	—	—	50.582	86
	65	—	Rawicz	6.272	504.421	96	675.034	52	—	—	—	—	—	—
	66	—	Rogoźno	1.393	293.101	41	322.184	92	—	—	—	—	66.098	55
	67	—	Sieraków	1.363	73.669	92	94.207	84	1.100	—	—	—	—	—
	68	—	Śmigiel	2.526	205.289	44	86.965	68	—	—	—	—	52.347	48
	69	—	Śrem	897	24.862	78	25.345	81	—	—	—	—	3.478	38

Województwo	Liczba porz.	Komunalna Kasa Oszczędności: Powiatowa	Komunalna Kasa Oszczędności: Miejska	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książeczki oszczędnościowe zł.	gr.	Pożyczki udzielone przez kasy zł.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakładowy zł.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
Poznańskie	70	—	Solec Kujawski	25	17.649	27	40.358	11	—	—	—	—	2.155	29
	71	—	Środa	1.203	197.117	24	543.581	65	42.477	—	—	—	11.021	51
	72	—	Sulmierzyce	21	6.709	83	12.110	—	—	—	—	—	—	—
	73	—	Szamotuły	1.646	91.271	08	348.735	57	—	—	—	—	13.760	08
	74	—	Trzemeszno	1.262	80.894	02	142.442	02	—	—	—	—	9.731	23
	75	—	Ujście	25	4.838	52	15.985	—	800	—	—	—	567	59
	76	—	Wieleń n/Not.	752	17.802	93	43.836	57	—	—	—	—	12.095	83
	77	—	Wielichowo	1.367	73.609	16	89 474	12	—	—	—	—	21.179	30
	78	—	Wolsztyn	7.430	349.183	46	605.073	58	—	—	—	—	592.109	21
	79	—	Września	164	14.682	39	135.011	24	13.921	50	—	—	—	—
	80	—	Wronki	1.150	39.431	46	170.139	75	—	—	—	—	4.833	05
	81	—	Zbąszyń	169	74.773	64	819.526	27	129.497	09	—	—	—	—
	82	—	Zduny	73	41.163	59	189.299	49	10.000	—	—	—	4.456	73
		Razem		**182.267**	**32747.858**	**16**	**53924.886**	**15**	**3.427.433**	**90**	—	—	**5.149.631**	**09**
		Stan z dn. 31.XII 1926 r.		**167.134**	**16044.082**	**70**	**29976.696**	**78**						
		Wzrost oszczęd. i udzielonych pożyczek		**15.133**	**16703.775**	**46**	**23948.189**	**37**						
Pomorskie	1	Brodnica	—	233	211.479	89	975.527	08	94.300	—	—	—	84.302	67
	2	Chełmno	—	656	499.311	89	1.739.380	63	162.937	60	—	—	49.555	—
	3	Chojnice	—	4.402	868.570	13	1.212.686	99	—	—	—	—	28.899	67
	4	Działdowo	—	82	87.348	—	419.066	66	132.645	—	—	—	11.171	94
	5	Grudziądz	—	18.174	1.213.322	96	171.526	90	—	—	—	—	—	—
	6	Gniew	—	113	113.740	34	539.236	58	99.439	50	—	—	5.105	09
	7	Kartuzy	—	363	266.758	37	1.222.414	16	—	—	—	—	12.000	—
	8	Kościerzyna	—	16.025	505.387	30	824.503	92	4.800	—	—	—	23.435	06
	9	Nowemiasto	—	3.426	665.008	65	970.017	34	46.125	01	—	—	12.834	75
	10	Puck	—	4.989	348.598	99	565.290	41	37.200	—	—	—	25.940	42
	11	Sępólno	—	2.685	434.185	30	1.070.849	95	106.342	70	—	—	104.341	69
	12	Starogard	—	5.229	476.167	06	702.371	17	—	—	—	—	40.085	16
	13	Świecie	—	8.886	562.734	92	848.192	66	—	—	—	—	53.460	55
	14	Tczew	—	36	16.429	43	296.825	03	35.036	26	—	—	—	—
	15	Tuchola	—	2.288	367.926	93	690.113	70	—	—	—	—	45.147	37
	16	Toruń	—	5.746	522.844	87	2.154.032	83	311.198	25	—	—	215.640	58
	17	Wąbrzeźno	—	1.442	486.508	80	749.113	32	43.460	—	—	—	24.424	90
	18	Wejherowo	—	245	231.293	48	675.674	26	—	—	—	—	17.314	03
	19	—	Brodnica	755	285.306	64	534.152	79	100.949	—	—	—	31.288	81
	20	—	Chełmno	503	179.181	94	615.398	12	89.463	59	—	—	15.206	34
	21	—	Chojnice	3.591	417.788	56	969.702	93	—	—	—	—	54.682	55
	22	—	Chełmża	1.291	70.003	62	164.169	80	—	—	—	—	11.084	72
	23	—	Działdowo	762	104.484	02	312.119	40	113.800	—	—	—	7.328	82
	24	—	Gdynia	143	451.617	71	984.305	44	270.746	65	—	—	7.965	—
	25	—	Gniew	569	19.655	83	59.553	94	—	—	—	—	4.399	75
	26	—	Grudziądz	9.040	730.083	93	2.165.804	76	134.994	91	—	—	47.151	50
	27	—	Golub	581	10.915	55	26,879	50	—	—	—	—	807	99
	28	—	Kowalewo	91	4.434	86	47.312	77	4.500	—	—	—	3.832	53
	29	—	Lidzbark	487	110.218	53	3[illegible]3.730	14	107.008	91	—	—	26.468	18
	30	—	Nowe	918	53.683	38	102.012	51	—	—	—	—	4.739	68
	31	—	Puck	81	56.022	38	114.495	58	6.000	—	—	—	968	56
	32	—	Podgórz	54	15.738	77	104.887	49	12.050	—	—	—	—	—
	33	—	Starogard	3.140	418.446	61	676.409	85	—	—	—	—	57.943	15
	34	—	Świecie	1.265	114.037	93	413.979	93	47.390	—	—	—	23.250	—
	35	—	Skarszewy	39	27.773	44	98.420	40	—	—	—	—	350	—
	36	—	Tczew	1.613	168.247	82	375.593	74	—	—	—	—	11.317	80
	37	—	Tuchola	34	19.712	47	93.711	73	—	—	—	—	30	03
	38	—	Toruń	10.266	1.571.020	07	2.630.545	97	341.703	10	—	—	36.151	90
	39	—	Wejherowo	1.219	239.987	42	724.445	59	113.186	94	—	—	19.588	—
	40	—	Wąbrzeźno	1.347	189.477	80	262.841	58	40.874	—	—	—	6.553	73
		Razem		**112.779**	**13135.456**	**59**	**27697.297**	**56**	**2.456.191**	**42**	—	—	**1.[illegible]34.687**	**92**
		Stan z dn. 31.XII 1926 r.		**98.933**	**9.295.669**	**86**	**16396.920**	**88**						
		Wzrost oszczędn. i udzielonych pożyczek		**13.846**	**3.839.786**	**73**	**11300.376**	**68**						
Śląskie	1	Katowice	—	458	1.074.039	83	1.189.844	37	—	—	—	—	522.975	06
	2	Lubliniec	—	113	35.935	28	115.825	10	—	—	—	—	4.210	—
	3	Pszczyna	—	596	1.070.898	92	571.950	—	—	—	—	—	36.089	90
	4	Rybnik	—	5.709	516.536	52	402.745	32	—	—	—	—	21.493	71
	5	Tarnowskie Góry	—	284	333.623	33	291.011	37	—	—	—	—	—	—
	6	—	Bielsk	16.050	2.792.393	04	2.074.496	39	—	—	—	—	937.808	91
	7	—	Cieszyn	551	733.378	02	2.307.736	18	—	—	—	—	363.275	72

Województwo	Liczba porz.	Komunalna Kasa Oszczęd. Powiatowa	Komunalna Kasa Oszczęd. Miejska	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książeczki oszczędnościowe zł.	zł.	Pożyczki udzielone przez kasy zł.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakładowy zł.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
Śląskie	8	—	Katowice	2.506	2.342.943	—	3.393.230	50	25.000	—	—	—	68.129	65
	9	—	Królewska Huta	1.524	1.429.786	78	2.392.009	99	—	—	—	—	41.429	06
	10	—	Lubliniec	10	83.637	68	99.900	—	—	—	—	—	502	75
	11	—	Mysłowice	170	124.210	31	66.601	29	—	—	—	—	2.900	—
	12	—	Rybnik	802	279.075	71	235.501	39	93.423	75	—	—	16.824	58
	13	—	Skoczów	641	342.310	20	427.419	72	35.233	29	—	—	39.809	59
	14	—	,ory	128	125.383	19	71.475	—	—	—	—	—	—	—
	15	—	Tarnowskie Góry	209	163.777	82	300.982	22	—	—	—	—	36.206	10
			Razem	**29.751**	**11447.929**	**63**	**13870.728**	**84**	**153.657**	**04**	—	—	**2.091.655**	**03**
		Stan wkł. z d. 31.XII.1926 s.			**6.235.097**	**47**	**6.901.397**	**74**						
		Wzrost oszczęd. i udzielonych pożyczek			**5.212.832**	**16**	**6.969.331**	**10**						

Zestawienie. Województwa zachodnie.

Stan wkładów i pożyczek na dzień 31 grudnia 1927 r.

Liczba porząd.	WOJEWÓDZTWO	Ilość kas powiatowych	Ilość kas miejskich	Liczba będących w obiegu książeczek oszczędnościowych	Wkłady na książeczki oszczędnościowe zł.	gr.	Pożyczki udzielone przez kasy zł.	gr.	Redyskont weksli zł.	gr.	Kapitał zakładowy zł.	gr.	Fundusz rezerwowy zł.	gr.
1	Poznańskie . . .	33	49	182.267	32.747.858	16	53.924.886	15	3.427.433	90	—	—	5.149.631	09
2	Pomorskie . . .	18	22	112.779	13.135.456	59	27.697.297	56	2.456.191	42	—	—	1.234.667	92
3	Śląskie . . .	5	10	29.751	11.447.929	63	13.870.728	84	153.657	04	—	—	2.091.655	03
	Razem	**56**	**81**	**324.797**	**57.331.244**	**38**	**95.492.912**	**55**	**6.037.282**	**36**	—	—	**8.475.954**	**04**
	Stan z dn. 31.XII.1926 r. .	**55**	**80**	**308.710**	**31.574.780**	**03**	**53.275.015**	**40**						
	Wzrost oszczędności i udzielonych pożyczek			**16.087**	**25.756.464**	**35**	**42.217.897**	**15**						

Organizacja drobnych kapitałów na cele długoterminowego kredytu.

(dokończenie).

I oto w 1917 r., widząc znaczne możliwości w lepszej (kosztowniejszej) organizacji drobnych kapitałów, Anglja powołuje do życia Narodowy Komitet Oszczędności (National Savings Commitee), mający na celu rozpowszechnianie t.zw. świadectw oszczędnościowych (Savings Certificates). Świadectwa te na drobne oszczędności — 16 szylingów każde (po latach 10-ciu 24 szyl.) stanowią dokument na kapitalizowane wkłady na lat 10. Komitet rozwija żywą akcję propagandową o kolosalnych rozmiarach, tworząc w każdej parafji specjalne Komitety Oszczędnościowe, zalewając kraj plakatami, drukami, odczytami, przenikając do każdej najmniejszej nawet komórki organizacyjnej Anglji.

Rezultat — 540 miljonów funtów zorganizowanych drobnych kapitałow i stale wzrastający ruch oszczędnościowy kraju. National Savings Commitee, zasadniczo powołany czasu wojny, celem zorganizowania środków na ówczesne wojenne potrzeby Anglji, działalność swą utrwalił i pracuje skutecznie nadal, organizując kapitały na potrzeby kredytu samorządowego, aczkolwiek praca jego jest niewątpliwie kosztowniejsza od pracy Kas Oszczędności. Działalność Komitetu nie zagraża ani Kasom Oszczędności, ani ubezpieczeniom ludowym w Anglji. Jest jedną formą więcej organizacji drobnych kapitałów, a w każdem społeczeństwie jest miejsce na każdą formę organizacyjną. Może niewszędzie jest odczuwana potrzeba wyższych form organizacyjnych.

Jeżeli chodzi o Polskę, dotkliwie odczuwa ona potrzebę przełamania dotychczasowej bierności w tej dziedzinie, a zagadnienie organizacji drobnych kapitałów jest u nas bardziej palące niż czasu wojny w Anglji. Dogmatyczne objekcje, wysuwane przez niektóre czynniki naszego życia społeczno-gospodarczego przeciwko prędkiej i intensywnej organizacji drobnych kapitałów w Polsce i wprowadzeniu rozlicznych jej form, skutecznie stosowanych w innych państwach, wyglądają na przykre nieporozumienie.

Wobec pięknie rozpoczętej przez P. K. O. pracy w dziedzinie ubezpieczeń ludowych i pokładania w ich rozwoju poważnych nadziei naszych czynników urzędowych, odnośnie stworzenia tą drogą źródeł długoterminowych kredytów — nawet w obecnych naszych warunkach, — pozwolimy sobie rozpatrzyć znaczenie ubezpieczeń ludowych, jako tej formy organizacji drobnych kapitałów, która rzekomo zdolna jest rychło wytworzyć potężne źródło kredytów długoterminowych. Nadzieje pokładane w ubezpieczeniach ludowych przez nasze czynniki urzędowe idą tak daleko, że powodują wstrzymanie inicjatywy społecznej w rozbudowie innych form organizacji drobnych kapitałów, przyczem wychodzi się z założenia, że każda akcja organizacyjna na tym terenie musi osłabić działalność

P. K. O. w zakresie ubezpieczeń ludowych. Do jakiego stopnia stanowisko to jest mylne stwierdza podana niżej analiza stosunków francuskich. To stanowisko jednak zmusza nas do rozważenia zasadniczej roli ubezpieczeń ludowych w organizacji drobnych kapitałów, jako źródła długoterminowych kredytów. Tymbardziej, iż naszym zdaniem, zakaz rozwijania różnolitych form organizacji drobnych kapitałów mógłby być motywowany:

a) doskonałym stanem kapitalizacji w Polsce, co czyniłoby zbędnemi wszelkie kosztowniejsze formy tej organizacji;
b) istotnie ujemnym wpływem, jaki ta nowa organizacja mogłaby mieć na rozwój ubezpieczeń ludowych.

Żaden z tych motywów w danym wypadku nie zachodzi. Stan naszej organizacji drobnych kapitałów budzi raczej dążenie do wysiłku w celu pobudzenia kapitalizacji. Rozwój zaś oszczędności raczej pobudza wzrost ubezpieczeń ludowych, a nigdy nie jest dla nich hamulcem.

Rozwój drobnych ubezpieczeń ludowych zależy całkowicie od stopnia duchowej kultury społeczeństwa, od stopnia altruizmu, którym szerokie warstwy społeczne są przeniknięte. Praca budzenia kultu rodziny jest niewątpliwie wdzięczną, jednakże na jej rezultaty trzeba wielu lat społecznego dobrobytu. To też ubezpieczenie ludowe daje rezultaty większe tam, gdzie panujący już dobrobyt zdołał wykrystalizować odpowiednie rezerwy kapitału płynnego, wyrażające się kwotą drobnych wkładów, zgromadzonych w Kasach Oszczędności.

Poniżej podajemy porównanie kapitału ubezpieczonego do sumy wkładów oszczędnościowych w krajach pod względem kultury gospodarczej przodujących. Nadmienić musimy, że kapitał ubezpieczony stanowi kwotę, która w przyszłości, w okresie trwania umowy ubezpieczeniowej, ma być zgromadzona, względnie wypłacona ubezpieczonym w terminie umownym, lub na wypadek śmierci, gdy wkłady oszczędnościowe stanowią kapitał zebrany i istniejący, w pełnej sumie.

Przeciętny roczny zbiór wkładek w przybliżeniu określić można na 4 do 5 proc. kapitału ubezpieczonego.

Kraj	Rok	Kapitał ubezpieczony		Wkłady w Kasach Oszczędn.	Stosunek proc. kapit. ubezp. do wkładów w Kas. Oszczędn.
		w miljonach			
Szwajcarja	1926	fr. szw.	396.—	1.475.—	27.5 %
Anglja	1925	funt. szt.	184.—	368.9	49.8 „
Danja	1925	kor. dun.	234.—	1.913.—	12.2 „
Francja	1927	fran. fr.	1.962.—	6.470.—	30.3 „
Japonja	1926	yen	1.223.—	2.606.—	46.9 „

Szwajcarja jest tym typowym przykładem kraju, który zajmuje przodujące miejsce w rozwoju ubezpieczeń ludowych w Europie i gdzie organizacja drobnych kapitów przybrała jedynie dwie formy: Kasy Oszczędności i Ubezpieczenia Ludowe. Widzimy tam jednakże, że kapitał ubezpieczony stanowi 27,5% sumy wkładów w Kasach Oszczędności zgromadzonych.

W Danji również stosowane są jedynie dwie formy organizacji kapitału. Stosunek kapitału ubezpieczonego do sumy wkładek wynosi 12,2%,

W krajach zaś, które mają rozbudowany aparat organizacji drobnych kapitałów, nie ograniczając go jedynie do form wskazanych, jak Anglja i Francja, stosunek kapitału ubezpieczonego do sumy wkładów w Kasach jest wyższy i sięga: w Anglji — 49,8%, we Francji — 30,3%.

Trzeba zaś tak wielkiego kultu pokoleń przyszłych, jak w Japońji, „Krainie Dzieci“, aby stosunek ten pomimo braku innych form organizacji drobnych kapitałów, poza Kasami Oszczędności, sięgał 46,9%.

To zestawienie wskazuje na fakt, że pomiędzy stanem organizacji drobnych kapitałów w Kasach Oszczędności, a rezultatami pracy ubezpieczeń ludowych, istnieje ścisła łączność i że nawet społeczeństwa o wysokiej kulturze gospodarczej, skłaniają się raczej do zwykłego odkładania zasobów w instytucjach oszczędnościowych. Dopiero gdy zapewnia sobie pewne zabezpieczenie w kapitale płynnym, będącym zawsze do dyspozycji, przychodzi troska o byt rodziny na wypadek śmierci.

A wszak w Polsce ogólna suma wkładów w Kasach Oszczędności sięga zaledwie 338 milj. złotych. W interesie przeto ubezpieczeń ludowych leży intensywny rozwój organizacji drobnych kapitałów i w każdej innej formie.

Rekordowa działalność P. K. O. w zakresie ubezpieczeń w ciągu 8-mio miesięcznego, rzeczywiście wielkiego wysiłku, dała — wedle naszych nieoficjalnych informacyj — około 6,000 umów, przy przeciętnej sumie ubezpieczeń 3,000 zł., a więc około 18 miljonów kapitału ubezpieczonego. Jest to wynik, na początkową fazę akcji, przerastający najśmielsze nadzieje!

A jakież są objektywne warunki rozwoju ubezpieczeń ludowych w Polsce? Chłop i robotnik nie oszczędzają prawie wcale, świadczy o tym choćby statystyka oszczędzających wedle zawodów, podawana w sprawozdaniach P. K. O. Oszczędzają w Polsce sfery średnio zamożnej inteligencji. Przy tak znacznej jak w Polsce rozbudowie przymusowych ubezpieczeń społecznych, ubezpieczeń emerytalnych — dla dobrowolnego ubezpieczenia na życie jest stosunkowo mało miejsca.

Wszystko to stwierdza najoczywiściej, że celem stworzenia zdrowych źródeł kredytu długoterminowego niezbędnem jest w Polsce rozbudowanie intensywne i na szeroką skalę pomyślane, organizacji drobnych kapitałów, poza ubezpieczeniem ludowem i normalną działalnością Kas Oszczędności. Każda inicjatywa w tym zakresie—w interesie społecznym i państwowym Polski — winna być popierana.

Gospodarczym celem organizacji drobnych kapitałów jest stworzenie zdrowych źródeł kredytu długoterminowego. Teoretycznie różnorodność tej organizacji powinna być dostosowana do każdej potrzeby społecznej i każdej warstwy. Interesujące nas zagadnienie organizacji drobnych kapitałów na cele długoterminowego kredytu w praktyce przedstawia się schematycznie w następujących formach:

I. Wkłady przyjmowane przez Kasy Oszczędności, zwrotne na każde żądanie. Jest to najprostsza forma, przy której jako zachęta występuje oprocentowanie wkładów, poparte odpowiednią propagandą, niejednokrotnie związaną z działalnością kredytową.

Tego rodzaju wkłady, w masie swej posiadają charakter długoterminowy, jednakże jako podlegające znacznej fluktuacji, w zależności od ogólnych konjunktur gospodarczych, wymagają ze strony instytucji zatrzymywania znaczniejszych rezerw kasowych i nie pozwalają na dość swobodne dysponowanie niemi w zakresie kredytu długoterminowego.

II. Rozliczne formy wkładów terminowych i systematycznych ze specjalnem przeznaczeniem, przyczem wysuwany cel jest łatwo osiągalny, terminy zaś niezbyt odległe.

Typowym przykładem tej formy jest szeroko rozpowszechniony w Stanach Zjednoczonych system wkładów gwiazdkowych, ułatwiających zebranie określonej sumy, drogą drobnych wpłat tygodniowych lub miesięcznych, na tradycyjny zakup prezentów na Boże Narodzenie. Suma płatna jest przed Bożem Narodzeniem.

Ułatwienie stosowane niejednokrotnie przy wkładach systematycznych, stanowi inkaso u wkładców.

III. Długoterminowe umowy oszczędnościowe na wkłady systematyczne, zawierane pomiędzy wkładcą, a instytucją na określony termin i sumę, zawsze połączone z pociągającym celem oszczędzania i ewentualnością otrzymania długoterminowego kredytu, co stanowi główną zachętę do oszczędzania przy tej formie. Tego rodzaju forma szeroko stosowana jest w Stanach Zjednoczonych przez Wzajemne Towarzystwo Budowlane, w których wkładca otrzymuje kredyt budowlany w miarę gromadzonych funduszów. Przy udzielaniu tego kredytu zachowywana jest kolejność wstępowania członków do Tawarzystwa.

We Francji działają w podobnych rozmiarach:

a) Towarzystwa budowy tanich domków,

b) Towarzystwa nabywania terenów i t. p. — z tem jednakże, że Towarzystwa francuskie udzielają kredytu na budowę lub zakup terenu z chwilą, gdy wkładca uzbiera sumę 20—30% wartości objektu.

IV. Tak zw. Towarzystwa Kapitalizacji, działające we Francji na zasadzie specjalnego ustawodawstwa, a mające na celu ułatwienie wkładcy zebrania oznaczonej zgóry sumy. Towarzystwa te wydają specjalne książeczki oszczędnościowe lub bony na oznaczone sumy, przy określonej zgóry wkładce miesięcznej. Wypłata kwoty, którą wkładca pragnie skapitalizować, następuje bądź w umownym terminie, bądź wcześniej, jeżeli dokument zostanie wylosowany w ciągnieniu, które odbywa się zazwyczaj raz na miesiąc. Zachętą przy tym systemie jest losowanie, które umożliwia wkładcy wcześniejsze otrzymanie kwoty kapitalizowanej, nawet przy wpłaceniu tylko pierwszej wkładki.

System ten wydał we Francji kolosalne rezultaty i zwolna przenika do innych państw. Ostatnio został wprowadzony w Rumunji. Systemowi temu poświęcona jest dalsza część niniejszej pracy, to też tutaj go jedynie rejestrujemy.

V. Drobne ubezpieczenia.

Długoterminowe umowy oszczędnościowe stanowią najbardziej racjonalną formę organizacji drobnych kapitałów na cele kredytu długoterminowego. W praktyce są one stosowane systemami kombinowanymi. Tak więc działające we Francji Towarzystwa Budowy Tanich Domków wprowadzają do swych umów system „kapitalizacji“, zezwalający na wcześniejsze otrzymanie przez wkładcę kapitału i kredytu, drogą losowania. Towarzystwa Kapitalizacyjne wprowadzają czynnik ubezpieczeniowy, tworząc taryfy, przy których wypadek śmierci wkładcy jest przewidziany, i t. p.

Jedno stwierdzić należy — system „kapitalizacji“ w dziedzinie umów oszczędnościowych zajął naczelne miejsce, wydając rezultaty dla życia gospodarczego Francji doniosłego znaczenia. System ten bowiem daje nieograniczone możliwości i pozwala na dostosowanie taryf do potrzeb każdej warstwy społecznej i wysuniętego celu. Specjalnie zaś nadaje się on do organizacji drobnych kapitałów na cele inwestycyjne, budowę tanich mieszkań dla wkładców, długoterminowe kredyty dla wkładców na rozbudowę warsztatów pracy, nabywanie ziemi i t. p. Więc na cele specjalnie w naszych warunkach doniosłego znaczenia.

System ten polega na umowie pomiędzy instytucją a wkładcą, na zasadzie której wkładca obowiązuje się do wnoszenia regularnych miesięcznych kwot przez określoną ilość lat. Wzamian za to instytucja gwarantuje mu wypłatę określonego zgóry kapitału, stanowiącego sumę jego wpłat wraz z odsetkami składanemi, w razie wylosowania w któremkolwiek ciągnieniu, lub też, jeśli dokument posiadany przez wkładcę nie zostanie wylosowany, w terminie umowy.

Tak więc wkładca otrzyma zawsze sumę umowną, bądź w terminie, bądź też wcześniej w razie wylosowania. Losowanie to stanowi moment silnej atrakcji, która skłania obywateli do systematycznego oszczędzania i doprowadza zawsze do osiągnięcia celu, dla którego wkładca zdecydował się oszczędzać, stwarzając jednocześnie poważne źródła kapitału, pozostającego do dyspozycji na cele kredytu długoterminowego.

Umowy kapitalizacyjne zawierane są na czas od 15 do 33 lat, a wiec pozwalają na swobodne dysponowanie zebranym kapitałem na cele kredytu długoterminowego.

Istnieje we Francji 36 towarzystw kapitalizacyjnych, z czego 22 akcyjnych i 14 wzajemnych.

Rezultaty pracy tych towarzystw ilustruje poniższe zestawienie:

W 36 Towarz. kapitalizacyjn. we Francji w r.	Kwota nowych umów	Inkaso wkładów	Wysokość rezerw matematyczn.	Suma kapitalizowana
	(w tysiącach franków)			
1924	2.093.100	293.418	1.039.721	7.620.430
1925	3.295.285	351.244	1.215.977	9.269.136
1926	3.990.663	418.556	1.450.189	11.545.094
1927	4.711.420	480.006	1.699.423	14.488.522

Na koniec 1927 r. ilość umów kapitalizacyjnych wynosiła 6,917,884 na sumę Fr. fr. 14,448,522,464.

Suma rezerw matematycznych, które stanowią sumę zobowiązań instytucji w stosunku do wkładców, stosownie do warunków, umów kapitalizacyjnych, a więc kapitału tą drogą już zgromadzonego na lat 15 do 33, wynosiła na koniec 1927 r. Fr. fr. 1,699,422,621. Inkaso wkładów w tym jednym roku wyniosło zgórą 400 miljonów franków.

Te piękne rezultaty osiągnięte przez Towarzystwa Kapitalizacyjne we Francji, jedynie przez wprowadzenie silnej zachęty do systematycznego oszczędzania, tymbardziej zasługują na podkreślenie, że są to zor-

ganizowane drobne kapitały, któreby, wedle wszelkiego prawdopodobieństwa, inną drogą ani do Kas Oszczędności, ani do Towarzystw Ubezpieczeniowych nie wpłynęły. Twierdzić raczej można, iż Tow. Kapitalizacyjne, rozwijając intensywną działalność propagandową w kierunku budzenia i utrwalania zmysłu oszczędności, pobudziły pęd do oszczędzania i wzmogły ubezpieczenia drobne we Francji. Niemożliwem bowiem jest, aby kolosalny wysiłek Tow. Kapitalizacyjnych nie odbił się dodatnio i na innych formach oszczędności. Ustala się jednak w naszych sferach urzędowych opinja, iż Tow. Kapitalizacyjne przeciwdziałają rozwojowi drobnych ubezpieczeń. Opinja ta zdefinjowała się w formule: „We Francji, gdzie silnie rozwinął się system kapitalizacji, niema ubezpieczeń ludowych, a usiłowania w tym kierunku nie wydają rezultatów".

Twierdzenie to może jest słuszne odnośnie braku wyodrębnionej statystyki ubezpieczeń ludowych we Francji. Na takie bowiem zestawienie w naszych badaniach organizacji drobnych kapitałów się nie natknęliśmy. Nie znaczy to jednak, aby ubezpieczeń ludowych we Francji nie było. Przeciwnie, cały szereg poważnych Towarzystw prowadzi dział ubezpieczeń ludowych, a kilka towarzystw zajmuje się wyłącznie ubezpieczeniami ludowemi.

Ubezpieczenia ludowe odróżniają się od zwykłych trzema cechami:

1) zawierane są bez badania lekarskiego,

2) składki ściągane są w okresach tygodniowych lub miesięcznych,

3) kapitał ubezpieczony jest niewysoki.

Jako zasadniczą cechę ubezpieczeń drobnych w zagadnieniu nas interesującem, przyjąć musimy przeciętną wysokość kapitału ubezpieczonego na jedną umowę.

Tutaj dla Polski w ubezpieczeniach ludowych P. K. O„ teoretycznie ustalono kwotę do 10.000 zł., w praktyce otrzymano 3,000 zł.

Sprawa badania lekarskiego przy zagadnieniu organizacji drobnych kapitałów, odegrywa drugorzędną rolę.

Perjodyczność w ściąganiu składek jest również cechą drugorzędną, gdyż nawet w warunkach P.K.O. powiedziane jest: „Umowa ubezpieczeniowa . . . . zobowiązuje P. K. O., wzamian za jednorazową lub perjodycznie pobierane składki" . . . .

To też przy badaniu stanu drobnych ubezpieczeń na życie we Francji, kierowaliśmy się przeciętną kwotą kapitału ubezpieczonego, przypadającą na jedną umowę. Jako wskaźnik przyjęliśmy 10,000 fr. fr., a więc kwotę odpowiadającą 3,484 złotym (kurs: 100 fr. fr.=34,84 zł. z dnia 5 lutego 1929 r.), czyli mniej więcej przeciętnej uzyskanej przez P. K. O.: faktycznie zaś otrzymaliśmy kwotę 3190 fr. fr. czyli 1111 zł., a więc mniej więcej 1/3 faktycznej P.K.O.

Odrzucając przeto te Towarzystwa, które prowadzą działy ubezpieczeń ludowych, jak „Compagnie d'Assurance Génerale", „Union" i td., a których przeciętna kapitału ubezpieczonego przekracza 10,000 fr.fr, oraz nie uwględniając nawet ubezpieczeń zgromadzonych w „Caisse Nationale d'Assurance en cas de décés, a biorąc pod uwagę jedynie towarzystwa prywatne, osięgniemy następujące cyfry;

Na koniec 1927 r. ogółem istniało prywatnych zakładów ubezpieczeń we Francji 36, w tem:

	Liczba polis	Kapitał ubezpiecz.	Przeciętna
27 Towarzystw akcyjnych	1.400.303	Fr. 15.829.613.212.—	Fr. 11.307.—
9 Towarzystw wzajemnych	143.548	„ 2.451.364.696.—	„ 17.023.—
Razem	1.543.851	Fr. 18.280.977.908.—	Fr. 11.828.—

w tym następujące Towarzystwa drobnych ubezpieczeń

Towarz. Akcyjne	Liczba polis	Kapitał ubezpiecz.	Przeciętna kap. ubezp.
1) Aigle	55.686	Fr. 551.274.072.—	Fr. 9.844.—
2) Séquanaise	370.915	„ 628.960.910.—	„ 1.695.—
3) Populaire	89.601	„ 288.595.831.—	„ 3.206.—
4) Devoir	70.614	„ 183.631.549.—	„ 2.563.—
5) Sauvegarde-Vie	36.299	„ 41.132.740.—	„ 1.143.—
6) Nation	21.474	„ 160.155.296.—	„ 7.626.—
Razem Tow. Akc.	574.569	Fr. 1.853.755.397.—	Fr. 3.224.—
Towarz. Wzajemne			
1) Fourmiliére	498	„ 1.866.965.—	„ 3.709.—
2) Prévoyante	6.670	„ 28.200.925.—	„ 4.028.—
3) Prévoyante-Vie	1.505	„ 3 261.520.—	„ 2.174.—
4 Travail	31.685	„ 75.213.816.—	„ 2.350.—
Raz. Tow.Wzajem	40.358	Fr. 108.524.226.—	Fr. 2.713.—
Razem Tow. Akc. i Wzajem.	614.927	Fr. 1.962.278.623.—	Fr. 3.190.—

Cyfry te są dla stanu ubezpieczeń drobnych we Francji minimalne, gdyż powinny być zwiększone o ubezpieczenia ludowe prowadzone przez inne towarzystwa, których to cyfr wyodrębnionych nie posiadamy i o cyfry ubezpieczeń ludowych, prowadzonych przez instytucje państwowe we Francji. Mniemamy jednakże, że to zestawienie wystarcza dla obalenia tezy, że ubezpieczenia ludowe nie rozwijają się we Francji, jakoby ze względu na istnienie tam towarzystw kapitalizacyjnych. Kapitalizacja, jako forma organizacji drobnych kapitałów, należycie rozbudowana, wpływa na rozwój form innych. Charakterystycznem jest, że najstarsze i najpotężniejsze towarzystwa kapitalizacyjne we Francji „La Séquanaise" prowadzi również drobne ubezpieczenia z dobrymi rezultatami.

Nastawienie psychiczne społeczeństwa polskiego pozwala mniemać, że w Polsce system kapitalizacji znalazłby szerokie pole rozwoju i pozwoliłby na skuteczne wykorzystanie polskich możliwości w zakresie organizacji drobnych kapitałów. Świadczy o tem popyt na papiery premjowe, świadczy zamiłowanie do hazardu, świadczy rozwój sprzedaży premjówek na raty. Wykorzystanie tej, niewątpliwie przywary narodowej, przerobienie jej na objaw dodatni, jakim jest rozbudzenie zmysłu oszczędnościowego, stanowić może potężny czynnik rozwojowy nietylko w znaczeniu materjalnem zdobycia środków na cele kredytu długoterminowego lecz również w sensie wychowawczym.

Wyzysk najuboższych warstw przez rozpowszechnioną sprzedaż na raty papierów premjowych, wskazuje na to, że idziemy najgorszą drogą w organizacji drobnych kapitałów, przez palce patrząc na rozwydrzenie spekulacji. Miast pójść racjonalną, a w naszych warunkach najprawidłowszą drogą dopuszczenia społecznej i prywatnej inicjatywy do pracy nad organizacją drobnych kapitałów, marnujemy te możliwości, dopuszczając do niemoralnej spekulacji.

Ustawodawstwo nasze przewiduje system kapitalizacyjny w Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 31 stycznia 1923 r. o kontroli ubezpieczeń (Dz. U. Nr. 9 z 1928 r.).

Artykuł 131 tego Rozporządzenia głosi:

„Minister Skarbu może drogą rozporządzenia rozciągnąć moc obowiązującą poszczególnych przepisów Rozporządzenia niniejszego na zakłady kapitalizacyjne, które za składki jednorazowo lub perjodyczne, obowiązują się do wypłacania określonej sumy pieniężnej w terminie umówionym, lub w przypadku wylosowania z tem, że co powiedziano w tych przepisach o ubezpieczeniach, dotyczyć będzie kapitalizacji".

W praktyce jednak inicjatywa społeczna i prywatna napotyka na nieuzasadniony sprzeciw tych czynników, które raczej czuwać powinny nad rozwojem kupitalizacji w Polsce.

L. Dura.

Ze Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

Jak zaznaczyliśmy już w poprzednim numerze naszego czasopisma, w dniach od 23 lutego do 3 marca r b odbył się w Warszawie zorganizowany przez nasz Związek I kurs dokształcający dla pracowników Komunalnych Kas Oszczędności. Na kurs ten przybyło 38 słuchaczów, a mianowicie: 8 z kas, działających na terenie województwa lubelskiego, 7 — z województwa kieleckiego, 6 z województwa warszawskiego, 5 z województwa białostockiego, po 3 z województw poleskiego i nowogródzkiego, po 1 z województw wołyńskiego, łódzkiego i wileńskiego, 2 referentów urzędów wojewódzkich (Kielce i Lublin) i 1 kandydat na pracownika K. K. O.

Uczestnicy I-go kursu dla pracowników komunalnych kas oszczędności.

W liczbie delegowanych na kurs pracowników komunalnych kas oszczędności było 15 dyrektorów, względnie kierowników kas i 20 buchalterów. Wykłady trwały ogółem 35 godzin i obejmowały następujące przedmioty: 1) przepisy prawne o komunalnych kasach oszczędności — preleg. p. Ryszard Lenartowicz, radca Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, 2) ustrój samorządów w województwach centralnych i wschodnich p. Stanisław Pastuszyński, radca Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, 3) akcja oszczędnościowa komunalnych kas oszczędności pp: Bolesław Mrozowski, sekretarz Biura Zjazdów Instytucji Oszczędnościowych w Polsce i redaktor Kazimierz Pyszkowski, 4) organizacja księgowości

i biurowości komunalnych kas oszczędności oraz ich operacje pp.: profesor Witold Góra, dyrektor centralnej księgowości P. K. O., profesor Adolf Tytz, Janusz Kwieciński, Prezes Państwowej Rady Spółdzielczej i Józef Rożkowski, Główny Inspektor Polskiego Banku Komunalnego i Kierownik Biura Związku, 5) zasady naukowej organizacji — p. profesor Karol Adamiecki z ramienia Instytutu Naukowej Organizacji, 5) prawo wekslowe — p. Mecenas Władysław Kosieradzki, 7) związki rewizyjne, wyrównawcze i pieniężne komunalnych kas oszczędności — p. Juljusz Zdanowski, Naczelny Dyrektor Polskiego Banku Komunalnego, 8) Bank Polski i jego zastępstwa oraz stosunek tego Banku do komunalnych kas oszczędności p. Edward Bohdan, referent Wydziału Kredytowego Banku Polskiego, 9) Bank Gospodarstwa Krajowego i jego stosunek do komunalnych kas oszczędności — pp.: Dyrektor S. Pawłowicz i prokurent Jan Boguszewski, 10) Bank Rolny i jego stosunek do komunalnzch kas oszczędności — p. Dyrektor Teofil Narbutt, 11) podatki, opłaty stemplowe i świadczenia socjalne — p. redaktor Kazimierz Pyszkowski. Uczestnicy kursu, korzystając z uprzejmości Prezydjum P. K. O., zwiedzili urządzenia tej instytucji i zapoznali się z organizacją jej biur. Przy tej sposobności p. Karol Bieńkowski, dyrektor Oddziału Głównego P. K. O., wygłosił bardzo ciekawy referat o zadaniach P. K. O. i jej stosunku do komunalnych kas oszczędności. Z okazji zwiedzenia biur P. K. O. słuchacze podejmowani byli przez władze tej instytucji herbatką.

Słuchacze zwiedzili również skład maszyn i urządzeń biurowych firmy „Block-Brun“, gdzie p. profesor Adolf Tytz udzielał im szczegółowych wyjaśnień i informacyj. Odbyła się też zbiorowa wycieczka słuchaczów do Komunalnej Kasy Oszczędności m. st. Warszawy, celem zapoznania się z organizacją jej biur.

Po ukończeniu kursu odbyła się wspólna fotografja, którą zamieszczamy w niniejszym numerze, a następnie w sali konferencyjnej Polskiego Banku Komunalnego uczestnicy kursu podejmowani byli herbatką.

Podaje się do wiadomości, że p. Kazimierz Pyszkowski z dniem 1 marca 1929 r. ustąpił ze stanowiska Redaktora Dwutygodnika „Oszczędność“, oraz ze stanowisk, zajmowanych w Polskim Banku Komunalnym, w Spółce Wydawniczej „Oszczędność“, sp. z ogr. odp. i w Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności. Redakcję pisma „Oszczędność“ objął p. Józef Rożkowski, Główny inspektor Polskiego Banku komunalnego, pełniący równocześnie obowiązki Kierownika Biura naszego Związku.

Wiadomości bieżące

Likwidacja przedwojennych gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych.

Likwidacja przedwojennych gminnych kas pożyczkowo-oszszczędnościowych, działających na podstawie statutów z 1905 i 1906 roku na terenie województw centralnych i wschodnich, weszła w fazę ostatecznego uregulowania.

Rozporządzeniem I Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 24 czerwca 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 74, poz. 425) wspomniane kasy pożyczkowo-oszczędnościowe przeszły w stan likwidacji. Do przeprowadzenia likwidacji, obejmującej około 1800 gminnych kas, zostały powołane dla każdej gminy oddzielnie komisje likwidacyjne, które przystąpiły do przerachowania wierzytelności i zobowiązań tych kas, kierując się specjalną instrukcją, wydaną przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu i opartą na rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 roku o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych.

W myśl § 6 powołanego na wstępie rozporządzenia, komisje likwidacyjne obowiązane były z dokonanych przerachowań przedkładać sprawozdania Ministerstwu Skarbu (Departament Likwidacyjny), które do obecnej chwili otrzymało tych sprawozdań 1300.

Stan aktywów i pasywów przedwojennych gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych według otrzymanych sprawozdań wyniósł w aktywach zł. 31.669.366 gr. 16, a w pasywach zł. 58.083.504 gr. 16.

W międzyczasie Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu rozstrzygnęło cały szereg spraw zasadniczych o charakterze prawnym, ponadto Komisja Międzyministerjalna, złożona z zainteresowanych czynników rządowych wydawała opinję w sprawach, wymagających zgodnego postępowania tychże czynnikow.

Jak z powyższego wynika, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych widziało się zmuszonem załatwić sprawę likwidacji przedwojennych gminnych kas pożyczkowo-oszczędnościowych etapami, a mianowicie:

1) podanem wyżej I-em rozporządzeniem przygotowawczem, które miało na celu zebranie materjałów, pozwalających Ministerstwu na podstawie danych cyfrowych i innych wyciągnąć odpowiednie wnioski co do przeprowadzenia ostatecznego rozrachunku,

2) rozporządzeniem II-giem, które, opracowane na podstawie zebranych ze sprawozdań danych, ma normować regulowanie wierzytelności oraz zobowiązań kas, według faktycznego stanu rzeczy odpowiadającego stanowi rzeczywistemu rachunków poszczególnych kas.

Ponadto Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w projekcie II-giego rozporządzenia przewiduje wydanie trzeciego rozporządzenia, które formalnie zakończy stan likwidacji przedwojennych kas pożyczkowo-oszczędnościowych.

Idąc konsekwentnie do ostatecznego uregulowania tej sprawy, Ministersterstwo Spraw Wewnętrznych opracowało projekt, który będzie przedmiotem międzyministerjalnych konferencyj.

Projekt ten zawiera 17 paragrafów i skonstruowany został według następującego schematu:

1) sposób definitywnego ustalenia przez Komisje Likwidacyjne pasywów likwidowanych kas,

2) sposób definitywnego ustalenia aktywów kasy,

3) sposób upłynienia aktywów kasy oraz wskazanie źródła pokrycia niedoborów kasy,

4) sposób ustalenia miary przerachowania pasywów kasy,

5) tryb postępowania Komisyj Likwidacyjnych przy zaspokojeniu wierzycieli.

Projekt ten został w zasadzie przyjęty przez Ministerstwo Skarbu, sądzić przeto należy, że w niedługim czasie będzie ogłoszony w Dzienniku Ustaw.

Do szczegółowej analizy tego projektu powrócimy po ostatecznem ustaleniu zasad, na podstawie których zostanie dokonana likwidacja w związku z odbywającemi się konferencjami w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych.

R. L.

Należność pocztowa uiszczona ryczałtem

POLSKI BANK KOMUNALNY

ZAŁOŻONY PRZEZ SAMORZĄDY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
(1 WOJEWÓDZKI ZW. KOMUN., 226 MIAST, 164 POWIATY, 29 GMIN WIEJSKICH, 73 KOMUNALNE KASY OSZCZĘDNOŚCI i 6 ZWIĄZKÓW SPECJALNYCH).

CENTRALA W WARSZAWIE

PRZY PL. NAPOLEONA № 7 (DOM WŁASNY)

BANK POSIADA KORESPONDENTÓW WE WSZYSTKICH WOJEWÓDZKICH I POWIATOWYCH MIASTACH.

Bank załatwia wszelkie czynności w zakres bankowości wchodzące.

Udziela pożyczek Samorządom i instytucjom samorządowym oraz załatwia wszelkie ich zlecenia. Udziela Samorządom gwarancji za kredyty krajowe i zagraniczne. Finansuje miejskie i powiatowe Kasy Oszczędności. Pośredniczy w umieszczaniu gotówki na korzystnych warunkach w przedsiębiorstwach samorządowych Załatwia przekazy na wszystkie miejscowości w kraju i zagranicą. Wykonywa zlecenia giełdowe (waluty i papiery) i inkasuje weksle i dokumenty. Udziela wszelkich wyjaśnień i porad w sprawach bankowych i kredytowych.

Bank przyjmuje wkłady terminowe i na rachunki bieżące oprocentowane.

a) od Związków Samorządowych i ich instytucyj, b) od osób prawa publicznego, ubezpieczeń społecznych, gmin wyznaniowych i t. p. c) od wszelkich wogóle osób i instytucyj prywatnych.

BANK EMITUJE OBLIGACJE WŁASNE.

Obligacje zabezpieczone są całym majątkiem i dochodami samorządów oraz kapitałami Banku, są dogodnym i pewnym sposobem lokowania gotówki. Zapisy na obligacje przyjmuje Centrala Banku w Warszawie.

Państwowy Bank Rolny

INSTYTUCJA CENTRALNA

WARSZAWA, UL. TRAUGUTTA 11.

Oddziały: w Warszawie Oddział Główny, Grudziądzu, Katowicach, Krakowie, Lwowie, Łucku, Pińsku, Poznaniu, Wilnie, Agentura w Gdyni.

Adres telegraf. Instytucji Centralnej: **„CENTROPEBROL"**

Adres telegraficzny oddziałów: **„PEBROL"**

Kapitał zakładowy, całkowicie wpłacony, 100 miljonow zł.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

udziela długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w 8% listach zastawnych na kupno gruntu i na inwestycje rolne;

udziela drobnym i średnim gospodarstwom rolnym, za pośrednictwem spółdzielni i samorządowych kas pożyczkowo-oszczędnościowych krótkoterminowych kredytów obrotowych, oraz kredytu towarowego w nawozach sztucznych;

kupuje majątki ziemskie na parcelację i podejmuje się parcelacji komisowej;

przyjmuje wkłady: z 3 mies. terminem wypowiedzenia za oprocentowaniem rocznem w wysokości 6 od sta, z 1 mies. terminem wypowiedzenia za oprocentowaniem rocznem 5 od sta, na każde żądanie za oprocentowaniem rocznem 4 od sta, oraz na książeczki oszczędnościowe za oprocentowaniem 6 od sta.

Państwowy Bank Rolny pośredniczy w kupnie i w lokacie Listów Zastawnych.

Państwowy Bank Rolny dostarcza rolnikom wszelkich nawozów sztucznych na dogodnych warunkach kredytowych.

Wierzbowa № 9 Tel. 505-05 i 73-99.

Godz biurowe od 8½ — 2½ i 5.45 — 7.15 wiecz.

przyjmuje wkłady oszczędnościowe na 7% rocznie.

OTWIERA RACHUNKI CZEKOWE.

WYDAJE POŻYCZKI POD ZASTAW:

1. Listów Warantowych na towary złożone w Miejskich Składach towarowych.
2. Papierów wartościowych o stałem oprocentowaniu (państwowych, komunalnych i gwarantowanych przez Rząd).
3. Hipotek.

Otwiera rachunki „On, call".

Za całość i bezpieczeństwo wkładów ręczy gmina m. st. Warszawy całym swoim majątkiem. (400 miljonów).

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.